

Pražský hrad - Hradčany

Kraj:

GPS souřadnice: 50.089869N, 14.400094E

Adresa URL: www.hrad.cz/cs/prazsky-hrad-pro-navstevniky

Pražský hrad je nejvýznamnější český hrad stojící na skalnatém ostrohu nad řekou Vltavou v centru Prahy, na vrchu Opyš. Největší hradní areál na světě slouží již od 9. století jako sídlo českých knížat, králů a prezidentů.

Hrad – původně spíše hradiště bylo založeno pravděpodobně již někdy kolem roku 880 knížetem Bořivojem z rodu Přemyslovců. Ovšem archeologické nálezy dokládají přítomnost elity na ostrožně již před příchodem Bořivoje. Přestavbu hradiště do podoby kamenným hradbami opevněného hradu zahájil 1135 kníže Soběslav I. Západní hradby probíhaly mezi dnešním druhým a třetím nádvořím, ze západní části se stalo předhradí. V prvních letech vlády se zaměřil na zdokonalování opevnění, zejména na západní straně, kde byly rozšířeny příkopy. Nechal přestavět královský palác pro potřeby reprezentace a bydlení.

Gotický rozmach pokračuje za vlády Lucemburků. Už ve 30. letech 14. století začala nákladná přestavba královského paláce podle vzoru francouzských paláců. Tehdy bylo přestavěno románské patro a palác byl rozšířen arkádami směrem do hradu, které tak umožnily vybudování dalšího rozměrného reprezentačního patra. V tomto patře se nacházel především tzv. Velký sál, předchůdce Vladislavského a palácová arkýřová kaple, jejíž zbytky je možno spatřit v jižním zdivu Vladislavského sálu.

Roku 1344 Karel IV. položil základní kámen katedrály sv. Víta v souvislosti povýšení pražského biskupství na arcibiskupství. Hlavními architekty byli Matyáš z Arrasu a později Petr Parléř. Je to trojlodní katedrála s příčnou lodí, ochozem a věncem kaplí. Nejvýznamnější z nich je Svatováclavská kaple postavená nad hrobem sv. Václava. Velká, Jižní či Zvonová věž, 96,5 m vysoká, byla založena Petrem Parléřem, avšak dokončena až roku 1554 a roku 1770 opatřena barokní bání. Západní část s 80m věžemi byla přistavěna až v 19. a 20. století podle návrhu Josefa Mockera. Katedrála byla dokončena až roku 1929.

Vladislav Jagellonský, který nastoupil na trůn po Jiřím z Poděbrad roku 1471, nechal posílit zastaralý románský fortifikační systém. Na hrad povolal architekta Benedikta Rieda, který záhy postavil úplně novou severní hradbu se třemi obrannými (dělovými) věžemi: Prašná věž (Mihulka), Nová Bílá věž, Daliborka. Tato nová hradba rozšířila hrad o několik metrů směrem k Jelenímu příkopu, čímž vznikl prostor mezi starou románskou a novou pozdně gotickou hradební zdí, ve kterém později vznikla proslulá Zlatá ulička. Vladislav Jagellonský se také rozhodl nákladně přestavět královský palác a na půdorysu celého reprezentačního patra paláce z dob Karla IV. a dalších vrcholně gotických místností byl postaven monumentální Vladislavský sál, patrně největší světský klenutý prostor bez vnitřních sloupů v celé tehdejší Evropě. Sál byl dokončen po roce 1500 a je 62 m dlouhý, 16 m široký a 13 m vysoký.

Mezi lety 1508–1510 bylo dokončeno nové jižní křídlo královského paláce určené k obytným účelům pojmenované podle následníka trůnu Ludvíkovo křídlo. Tato část paláce již byla postavena převážně v renesančním slohu.

Ferdinand I. Habsburský se svojí manželkou Annou pobývali v Praze poměrně často. Snažili se proto Pražský hrad proměnit v reprezentativní moderní (renesanční) královskou rezidenci. Ferdinand založil roku 1534 na severním předpolí hradu Královskou zahradu, jednu z prvních renesančních zahrad na sever od Alp.

V červnu 1541 celé pražské levobřeží zachvátil ničivý požár.

V období 16. století si ve východní části Hradu začala své paláce budovat mocná šlechta. Po požáru roku 1541 zde byl vybudován přepychový renesanční palác pánů z Pernštejna a ještě přepychovější palác Rožmberků, paláce dvou nejmocnějších rodů doby. Východnější Pernštejnský palác po vymření Pernštejnů zdědili Lobkovicové, kteří jej pak nechali přestavět v období baroka a v jejichž držení je dodnes. Západnější Rožmberský palác získal od Petra Voka z Rožmberka výměnou za palác na Hradčanech Rudolf II. V majetku českého krále setrval až do doby Marie Terezie, která jej nechala pozdně barokně přestavět svým architektem Niccolo Paccasim pro potřeby nově založeného Ústavu šlechtičen.

Po smrti Rudolfa II. roku 1612 Pražský hrad přestal být hlavní a trvalou rezidencí panovníka a už se jí také nikdy nestal. Ovšem jeho význam nějak významně také neklesl. Po Vídni byla Praha stále nejvýznamnějším městem tehdejší monarchie a o Pražský hrad měli panovníci nadále starost.

Výrazně se do dějin Pražského hradu zapsal i císař a král Leopold I., který zde pobýval od září 1679 do května 1680, kdy v Praze žil dokonce s celou rodinou i dvorem, neboť ve Vídni řídil mor.

Vláda Marie Terezie byla poznamenána válkami, které se značně dotýkaly i přímo Pražského hradu. Pražský hrad byl obléhán Francouzi (1741) i Prusy. V letech 1755–1775 pak proběhla obrovská přestavba západní části hradního areálu.

Po své abdikaci v roce 1848 až do své smrti v roce 1875 bydlel v Novém královském paláci na Pražském hradě rakouský císař a poslední korunovaný český král Ferdinand I. Dobrotivý. Ferdinand se svou manželkou Marií Annou inicioval přestavbu kaple sv. Kříže na druhém nádvoří. Během příprav korunovace císaře Františka Josefa I. českým králem byl v letech 1865–1868 do dnešní podoby upraven Španělský sál a Rudolfova galerie v Novém královském paláci.

Se vznikem První československé republiky vyvstala i nutnost přestavby Hradu k jeho novým funkcím. Ta se stala dílem architekta slovinského původu Jože Plečnika a realizována byla pod záštitou prezidenta republiky Tomáše Garriguea Masaryka.

Budovy Pražského hradu zastupují prakticky všechny architektonické styly 2. tisíciletí.

